



**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE**  
**URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE**  
**PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA**  
Zagreb, 2. prosinca 2022.

**Analiza presude**

*Perkov protiv Hrvatske*  
br. zahtjeva 33754/16

**povreda postupovnog aspekta čl. 3. – zabrana mučenja**

***Državno odvjetništvo nije provelo učinkovitu istragu podnositeljevih navoda da su ga pretukli zatvorski čuvari***

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 20. rujna 2022. objavio je presudu u kojoj je utvrdio povredu postupovnog aspekta čl. 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) jer nije provedena učinkovita istraga navoda podnositelja zahtjeva da su ga pretukli zatvorski čuvari.

Podnositelj zahtjeva izdržavao je zatvorsku kaznu u zatvoru u Z. Tijekom jednog incidenta zatvorski čuvari su protiv njega upotrijebili silu zbog čega je zadobio lakše tjelesne ozljede. Prema navodima podnositelja zahtjeva, zatvorski čuvari su ga odveli u spremište za alate gdje su ga počeli udarati, a nakon što je on posegnuo za čekićem kako bi ih prestrašio, čuvari su ga srušili na pod, vezali i nastavili udarati nogama. Prema navodima zatvorskih čuvara, podnositelja zahtjeva su odveli u spremište za alate kako bi izvršili pretres zbog sumnje u zlouporabu lijekova, a nakon što je podnositelj posegnuo za čekićem, primijenili su zahvat ključ na lakat, srušili ga na pod i stavili mu lisice. Podnositelju je pružena liječnička pomoć te je provedena unutarnja istraga tijekom koje su ispitane osobe koje su sudjelovale u incidentu i zatvorenik s kojim je podnositelj dijelio ćeliju, te je pročitana liječnički nalaz. Upraviteljica zatvora podnijela je izvješće upravi za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa i sucu izvršenja. U izvješću je navela da je uporaba sile protiv podnositelja zahtjeva bila razmjerna i nužna kako bi se spriječila šteta. Podnositelj je zatim podnio kaznenu prijavu protiv zatvorskih čuvara. Tijekom kaznene istrage policija je obavila obavijesne razgovore s liječnicima koji su zaprimili podnositelja u bolnicu, te je to izvješće, zajedno s izvješćem upraviteljice zatvora, prosljedila nadležnom općinskom državnom odvjetništvu (dalje: ODO). ODO je ispitalo podnositelja zahtjeva, zatvorske čuvaru i osobu s kojom je podnositelj dijelio ćeliju te je odbacilo kaznenu prijavu utvrdivši da nije bilo dovoljno dokaza da su zatvorski čuvari zlostavljali podnositelja zahtjeva<sup>1</sup>.

---

<sup>1</sup> U obrazloženju rješenja o odbačaju kaznene prijave, ODO je navelo da su zatvorski čuvari zanijekali udaranje podnositelja šakama ili nogama, da su se složili da je podnositelj zahtjeva udario jednog čuvara po ruci i pokušao dohvatiti čekić, dok je podnositelj zahtjeva priznao da je pokušao dohvatiti čekić (iako je tvrdio da je to učinio zato što su ga čuvari počeli udarati). Prema mišljenju ODO-a, taj postupak podnositelja zahtjeva izazvao je reakciju zatvorskih čuvara koji su ga srušili na pod i vezali, pri čemu je podnositelj mogao zadobiti lakše tjelesne

Pozivajući se na čl. 3. Konvencije, podnositelj zahtjeva je pred Europskim sudom tvrdio da su ga zatvorski čuvari pretukli o čemu nije provedena učinkovita istraga.

#### Materijalni aspekt

Ispitujući je li došlo do povrede materijalnog aspekta čl. 3. Konvencije, Europski sud primjenjuje standard dokazivanja „izvan svake razumne sumnje“ (*Bouyid protiv Belgije*, st. 82.).

Pojedinci koji tvrde da su žrtve povrede čl. 3. Konvencije koja se dogodila dok su bili pod kontrolom vlasti, poput osoba na izdržavanju kazne zatvora, moraju pokazati tragove zlostavljanja koji su nastali dok su bili pod nadzorom policije ili sličnog tijela, a onda je na državi teret dokazivanja da nije bilo povrede čl. 3. Drugim riječima, podnositelj mora dostaviti dokaze koji će stvoriti jaku pretpostavku o zlostavljanju, primjerice liječničku potvrdu u kojoj se opisuju ozljede ili tragovi udarca nastali dok je bio pod nadzorom nadležnih tijela, a tužena država treba dostaviti dokaze koji će pružiti zadovoljavajuće i uvjerljivo objašnjenje kako je do toga došlo i dovesti u sumnju verziju događaja koju je iznio podnositelj.

Ocjenjujući medicinsku dokumentaciju u ovom predmetu, Europski sud je utvrdio da, osim lakših tjelesnih ozljeda, ni pregledom dvojice liječnika, ni rendgenskim pregledom nisu utvrđeni nikakvi drugi tragovi ozljeda koji bi upućivali na to da je podnositelj zadobio teške udarce od zatvorskih čuvara. Također, nisu zabilježeni nikakvi tragovi na licu podnositelja zahtjeva koji bi bili posljedica udaranja po licu. Premda je zatvorenik s kojim je dijelio ćeliju izjavio da je čuo nešto što je zvučalo kao pljuska, on je tu izjavu dao tek kasnije tijekom kaznene istrage. Isto tako, iako je dežurni čuvar primijetio crvenilo na podnositeljevom licu kada je razgovarao s njim nakon incidenta, ništa u spisu nije ukazivalo na to da mu je podnositelj rekao da je udaren po licu.

Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio da u ovom predmetu podnositelj zahtjeva nije pokazao da je postojala jaka pretpostavka o njegovom zlostavljanju koja bi prebacila teret dokazivanja na tuženu državu. Osim toga, istraga koju su provela nadležna tijela imala je propuste koji su onemogućili Europskom sudu da izvan razumne sumnje utvrdi povredu materijalnog aspekta čl. 3.

Stoga je Europski sud jednoglasno presudio da nije došlo do povrede materijalnog aspekta čl. 3. Konvencije.

#### Postupovni aspekt

Kada pojedinac iznese osnovanu tvrdnju da je bio podvrgnut postupanju protivnom čl. 3. Konvencije dok je bio pod kontrolom policije ili sličnog tijela, nastaje obveza provođenja učinkovite istrage. Ta istraga mora biti službena, odnosno nadležna tijela moraju djelovati na vlastitu inicijativu. Obveza provođenja učinkovite istrage "nije obveza rezultata nego sredstava", ali bi ona trebala biti takva da može dovesti do identificiranja i kažnjavanja odgovornih osoba. Istraga mora biti brza, temeljita i neovisna. Neovisnost podrazumijeva ne samo izostanak hijerarhijske i institucionalne veze nego i stvarnu neovisnost. Učinkovita istraga

---

ozljede dokumentirane u liječničkom nalazu. Zatvorenik s kojim je podnositelj dijelio ćeliju nije vidio incident, već je samo čuo komešanje, viku i nešto što je zvučalo kao pljuska, a činjenica da je izjavio da je jedan od zatvorskih čuvara smirio situaciju u spremištu, navela je ODO na zaključak da podnositelj nije rekao zatvoreniku s kojim je dijelio ćeliju da ga je taj čuvar udarao.

također podrazumijeva da žrtva mora biti u mogućnosti sudjelovati u istrazi ([El-Masri protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije](#), st . 182. – 185.).

U predmetu podnositelja zahtjeva provedena je unutarnja istraga, ali se ona nije mogla smatrati neovisnom jer ju je provela upraviteljica zatvora koja je bila hijerarhijski nadređena osobama umiješanima u incident.

Tijekom kaznene istrage, otvorene povodom podnositeljeve kaznene prijave, ODO se nije potrudilo ocijeniti jesu li podnositelja zahtjeva zatvorski čuvari doista udarili po licu prije nego što je posegnuo za čekićem, već je samo zaključilo da je u svakom slučaju, posegnuvši za čekićem, podnositelj zahtjeva izazvao reakciju zatvorskih čuvara. ODO nije ispitalo dežurnog čuvara koji je mogao pojasniti što mu je točno podnositelj rekao neposredno nakon incidenta kada je primijetio crvenilo na licu, niti je pribavilo vještačenje kako bi provjerilo je li moguće da pljuska ne ostavi nikakav trag na podnositeljevu licu ako prođu dva sata između incidenta i liječničkog pregleda.

ODO je u rješenju o odbačaju kaznene prijave utvrdilo da nije bilo dovoljno dokaza da su zatvorski čuvari zlostavljali podnositelja, bez posebnog razmatranja što se dogodilo prije i nakon što je podnositelj posegnuo za čekićem i bez razmatranja je li sila korištena protiv podnositelja zahtjeva bila strogo nužna i/ili prekomjerna.

Nadalje, ODO-u je trebalo jedanaest mjeseci da provede daljnje istražne radnje nakon što je policija obavila razgovor s liječnicima, a za takvu stanku, prema mišljenju Europskog suda, nije bilo nikakvog opravdanja.

Iz tih razloga, Europski sud je jednoglasno presudio da je u ovom predmetu došlo do povrede proceduralnog aspekta članka 3. Konvencije.

Za utvrđenu povredu, Europski sud je podnositelju dosudio materijalnu naknadu u iznosu od 2.500 eura na ime neimovinske štete, te 3.000 eura na ime troškova i izdataka.

*Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.*

© 2022. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava